

בענין שידוכין ונישואין - שיעור 883

I. פסקי רב שלמה זלמן אויערבאך מספר חכו ממתקים (חלק 3)

- (א) כתב הגרשז"א שמכיון שכתב החפץ חיים בספר מצוות הקצר שמי שאיוותה נפשו לעסוק בתורה רשאי להינשא עד גיל עשרים וארבע (דף קל"ג) מ"מ להקדים עדיף יותר
- (ב) בענין הגיל בשידוכין אסור לשנות אפילו שינוי קטן וצריך להודיע לצד השני מהו הגיל במדוייק
- (ג) אין להודיע לשואל על שידוך אודות חסרון של מחלה וכדומה אלא אם כן נשאל על פרט זה בפירוש מפני איסור לשון הרע (דף קל"ד)
- (ד) אם אחד יש לו מום משמעות רשאי שלא לספר עלכם לכן הזוג בפגישות הראשונות ביניהם אבל עליו לספר לפני האירוסין
- (ה) כן הדין אם יש מחלה בכני המשפחה ולא בחתן וכלה עליו לספר לפני האירוסין דוקא
- (ו) בחור שאינו שומע באוזן אחת אמר הגרש"ז הנה גם אנכי איני שומע באוזן אחת וכי מה בכך (דף קל"ו)
- (ז) בחור שהוא נודניק אין צריך לספר כי הדבר אינו פגם כל כך מ"מ אין כל הנודניק שווים
- (ח) כששמה כשם אם הבחור בשנותיו האחרונות הקפיד יותר על עניני השמות (דף קמ"ב)
- (ט) אף בזמני שמחה לא בירך רבינו בני ביתו בהושטת יד
- (י) על הפגישות בין התנאים לנישואין שלכל היותר יפגשו פעם אחת בשבועיים כי גם זה עצמו סכנה (דף קמ"ו)
- (יא) נישואין בתחילת החודש דאי אפשר לעבור על הלכה הכתובה פעמיים בשו"ע וגם ביורה דעה וגם באבן העזר ודלא כהגר"א
- (יב) שאין לחוש כלל למה שאומרים העולם שאין לקבוע נישואין בחודש מרחשוון
- (יג) לא ניחא ליה קריאת מזל טוב בעת שבירת הכוס בחופה שהרי הדבר נעשה כדי לזכור החורבן ומ"מ לא מיחה בדבר

II. פסקי רב משה

- (א) בת שהיא אינה נוהגת כבת ישראל - עיין באג"מ (או"ח ד - מ"ז) שצריך להתנהג עמה תמיד באופן שתרגיש חבת ואהבת האם ולדבר עמה בנחת בלא תביעות וטענות עד שתהא לה אמון בך ואז תדעי מה מעיק לה ולא תראו אותך בככי וכצער אלא בשמחה ואני מברך את בתך שהשי"ת ישלח לה זיווג נכון לפנייה והעיקר שתבטחי בהשי"ת
- (ב) ההורים הם כנגד השידוך מ"מ אין בזה בדבר עבירה - עיין ברמ"א (י"ד ר"מ - כ"ה) דא"צ לשמוע אל האב (מהרי"ק) ובת דינה כבן שאינה צריכה לשמוע אל האב ומותרת להנשא לאיש שתחפצה מ"מ אם היא אינה רוצה לתשא כלל ואביה צוה אותה להנשא דאפילו אין לה מצות פריה ורבייה ורשאה לשבת בלא איש מ"מ מחויבת היא לקיים מצות אביה להנשא (שו"ת ציץ אליעזר י"ד - ע"ג-ע"ד וט"ו - ל"ד)
- (ג) שידוך לשם ממון - יש מחלוקת בשו"ע (אה"ע 3 - ה) בין הרמ"א והגר"א (ו) שהרמ"א כתב רק כשהיא פסולה (כממזרת) אסור אבל כשרה מותר לישא לשם ממון ולהגר"א תלוי אם אשה כמוה היה נושא גם בלי ממון מותר אבל בלאו הכי אסור וכ"כ הערוך השלחן כהגר"א דאלמלא ממונה היה נושא אחרת על אופן זה אסור (תשובות והנהגות ג - ע"ג) ועיין באג"מ (ד - ק"ח) דלחסרון לפרנסה אין לדאוג שהשי"ת יזמין הפרנסה בריוח בזכות התשובה ושמירת התורה
- (ד) פנוי ופנויה שרוצים להכיר זה את זה לתכלית נישואין אם ימצאו חן אם רשאים לשכור שני חדרי לינה בבית אחד שגם בעל הבית ואשתו דרים שם והפנויה מבשל גם בעדו נראה שאין בזה חשש איסור אם הבעל ואשתו יודעים שאינם נישואים אמנם למעשה אין זה כדאי כי אין להתחכם הרבה דהאשה שמוצאת חן במראיה ובמשפחתה ושמועתה טובה שהיא שומרת דת יש לסמוך ולישא אותה בתקוה שהיא המזומנת לו מן השמים (אג"מ י"ד ה - ס)
- (ה) בחור בקשרי רעות עם נערה שלא לצורך נישואין - עיין באג"מ (אה"ע ד - ס) שהוא איסור תורה משום דהלאו דלא תקרבו (להרמב"ם מליטורי צ"ה כ"א - י"ג) דהיינו לדברים המביאין לידי גילוי ערוה ולכן לדבר עם האשה מחמת שיש לו הנאה ממנה כשמדבר עמה הם מדברים המרגילים לערוה ולכן אף אם יזהר מחבוק ונגיעה ויחוד איכא מה שמדבר עמה איזה משך זמן בדברי חיבה ונהנה מזה ומסתכלותו בה והכל

ו) מותרת לנערה ליפות עצמה ע"י ניתוח שהוא חבלה בגופה כדאיתא בכתובות (נ"ט:): דאין אשה אלא ליופי שודאי יש להחשיב שהוא לטובתה ומותרת לחבול עצמה בשביל להתיפות (אג"מ חו"מ 3 - ס"ו)

ז) המוציא בתולה במכונה ויוצאים במקום איסור יחוד לדבר על לכה הגם שכוונתם לשם אישות ואין מתכוונים לדבר רע מ"מ יש בזה איסור יחוד אמנם עכשיו דכל הלילה ישנם עוברים ושבים במכונות אפשר דאין איסור מ"מ למקום מוצנע אסור (שו"ת משנה הלכות ה - קכ"ח)

ח) באחד שרוצה לישא אשה ששמה כשם אמו - עיין באג"מ (סה"ע ב - ד) דקשה להשיב בזה דבר ברור כי כל מה שדברו האחרונים בזה הוא מסברת הלב בעלמא בלא מקור ובודאי אם יש קצת שינוי בין בשם היהודית ובין בשם האנגלית אין לחוש לכלום והעיקר הוא דמכיון שהחתן בעצמו והכלה בעצמה אין מקפידין אינו כלום והקפידת האם אינו שייך לכאן כי החשש הוא לא להאם אלא להחתן והכלה וכיון שהם אינם מקפידין אין להאם מה להקפיד בזה וע"ע בשו"ת מנחת יצחק (ז - ק"ט)

ט) נערה שאין לה וסת שאין צריך לגלות כלל אפילו קודם הנישואין משום דאפשר אחר הנישואין תבוא הוסת ומשום ספק זה אין צריך לגלות (אג"מ סה"ע ג - כ"ז ועיין בשיעור X 453)

י) פנויה שזינתה - עיין באג"מ (לו"ס ד - קי"ח) שודאי עיקר העצה להנשא תיכף לפי האפשריות לבחור דתי שירצה ולצאת מחדרי הלינה שבקאלעדזש ואם הבחור שבעלה ירצה לנשאה לכאורה היה זה יותר נכון ורק אם גם הוא רוצה לשוב בתשובה והיודי צריכה רק בלחש לפני השי"ת ובלא תועלת אסור לגלות החטא לבני אדם ולבחור אחר שירצה לישא אותה "בברור" צריכה להגיד לו ורק אחרי שתדעי שרוצה לישא אותה בברור צריכה להגיד לו ובדבר כתיבת הכתובה אין צורך להגיד להמסדר קידושין מאחר דהבחור רוצה להתחייב בכתובת בתולה לא גרע מתוספת כתובה

יא) להוסיף בשטר התנאים שאם יבואו לידי פירוד אחרי הנישואין אז הבעל לא יעכב מלידת גט והאשה לא תסרב לקבלו מותר ודוקא כשתנאי כזה לא יגרום למחלוקת וריב ביניהם (אג"מ סה"ע ד - ק"ז)

יב) ליקח אשה שיש לה בת מדין יחוד - עיין באג"מ (סה"ע ד - ע"ה) דמותר דרוב הזמן אשתו עמו שלא שייך יחוד אף כשאירע לפעמים ביום שהולכת אשתו לזמן קצר ובלילה תלך בתה עמה

יג) לבטל השידוך משום סבא זקן מנשק הכלה - עיין באג"מ (סה"ע ד - ס"ג) שצריך להודיע הכלה שהסבא טעה בדין וכשיראה שכן דעת האג"מ ודאי לא יעשה עוד כן והקנאים שרצו לבטל השידוך בשביל זה צריך לשאול מבעל הוראה בכל דיני תורה גם בתוכחה ובקנאות ולא להורות בעצמם

יד) שדכן למי שלא ישמרו איסור נדה - עיין באג"מ (סה"ע ד - פ"ז - ח) דמותר כיון שאינו כתרי עברי דנהרא ולא בשעת מעשה עכירה ואין בו איסור מסייע במומרים (ש"ך י"ד ק"ח - ו) אבל ליכא לברך על הנישואין דאסור לברך על דבר אסור

טו) שדכן מארץ ישראל שבאה לכאן ועשה שידוך יקח השדכנות לפי תשלומי המקום שבו נעשה השידוך שהשדכנות ביוקר אבל אם עשה פעולתו בארץ ישראל על ידי טלפון לכאן יקח השדכנות בזול כמנהג א"י (אג"מ חו"מ 3 - נ"ז)

טז) כלה שבטלה השידוך אחר שעשו סעודת תנאים ושלחו הזמנות לחתונה והחתן תובע דמי בושתו ובשביל הבגדים שקנה להחתונה (חצי דמיהם) והוצאות לדמי סעודת התנאים ובשביל עוד הוצאות שהוציא על כלתו הורה האג"מ (סה"ע ד - פ"ה) שתתן הכלה אלף דולר בעד הקנס ומאתים וחמישים דולר בעד התביעות והטעם שדמי סעודת החתונה שמשלם אבי הכלה הוא נדוניא כיון שבעצם צריך החתן לעשות הסעודה ודמי החתונה לבינונים עולה לרובן היום (1962) כאלפים דולר והוי חצי נדוניא לקנס ומתביעותיו הפרטיות אולי לא הוציא כ"כ עליה ונכיתי מאה דולר מתביעותו ועל החתן ליתן שטר מחילה להנערה ולהוריה

יז) שדכן אחד התחיל והשני הגמיר למי משלם - עיין באג"מ (חו"מ ח - מ"ט) שתלויה בפרטי המעשה דאם לא שלחו אלא שמעצמו הלך שהחייב רק לשלם מה שהנהגו ולכן כיון שהוצרך להגומר והגומר היה כזה שלא הוצרך להמתחיל הרי לא נהנה אבל כששלחו להיות שדכן הרי עשה שליחותו יש לחייבו אף הגומר לא הוצרך להמתחיל וכ"ש אם הראשון היה יכול לגמור מ"מ ליתן הראשון רק עד חלקו והשני עד חלקו ואבאר

יח) יש להתיר לגרושה לילך בגילוי ראש כדי שלא ידעו שהיתה נשואה ותספר לו אחר שתמצא חן בעיניו אבל במקום שאין לה לחוש צריכה לכסות ראשה (אג"מ סה"ע ד - ל"ז - ד)